

فرم معرفی دروس نظری و عملی - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

معاونت آموزشی - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

معرفی درس کارآموزی بهداشت نیمسال دوم ۹۷-۱۳۹۶ دانشکده بهداشت گروه آموزشی: اپیدمیولوژی و آمار زیستی

* نام و شماره درس: کارآموزی بهداشت ۱۲۶۱۰۲۷	* رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ناپیوسته ارشد اپیدمیولوژی
* روز و ساعت برگزاری: دوشنبه ها ۱۵-۱۲ و سه شنبه ها ۸ تا ۱۷	* محل برگزاری: مرکز تحقیقات مدل سازی در سلامت/گروه/فیلد/جامعه
* تعداد و نوع واحد (نظری/عملی): ۲ واحد کارآموزی ۱۰۲ ساعت	
* دروس پیش نیاز: اصول اپیدمیولوژی و روش تحقیق	
* نام مسوول درس: دکتر علی احمدی	* تلفن و روزهای تماس: ۰۹۱۳۳۸۳۴۳۲۴ تمام روزهای هفته
* آدرس دفتر: گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی	* آدرس Email: aliahmadi2007@gmail.com

*هدف کلی درس: توانمند سازی دانشجویان برای ارزیابی نیازهای جامعه، طراحی و اجرای یک طرح تحقیقاتی مبتنی بر نیازهای جامعه و تدوین برنامه عملیاتی و گزارش مبتنی بر مستندات

*اهداف اختصاصی درس:

- دانشجو بتواند روش تحقیق مشارکتی را تعریف و مراحل و فازهای ارزیابی سلامت جامعه را بنویسد.
- دانشجو بتواند نیاز و انواع آن را تعریف نماید و مهارت لازم را در شناسایی و طبقه بندی انواع نیازهای جامعه کسب نماید.
- دانشجو بتواند منابع گردآوری ارزیابی جامعه و روشهای تحلیل ذینفعان را فهرست نماید.
- دانشجو بتواند برای شروع کار ارزیابی جامعه (Establish a Community Assessment Team) اقدامات را فهرست کند.
- دانشجو انواع تکنیک ها و روشهای گردآوری داده ها و بخصوص مصاحبه و ارتباط با مردم و ذینفعان را در ارزیابی جامعه بیان و فهرست نماید.
- دانشجو چگونگی اولویت بندی مسایل و استفاده از ماتریس دو بعدی و جدول تحلیل مشکلات جامعه را توضیح دهد.
- دانشجو انواع مطالعات اپیدمیولوژیک در حل مشکلات جامعه، روشهای تعیین حجم نمونه و نمونه گیری در تحقیقات کمی و کیفی را بیان کند.
- دانشجو انواع داده های اولیه و ثانویه و شاخصهای سلامت و روشهای ترکیب و تحلیل داده ها و گزارش نتایج و مستندسازی فعالیتها را بیان نماید.
- دانشجو پایش، ارزشیابی، کنترل کیفی، محدودیت ها و ملاحظات اخلاقی کار در جامعه را بیان کند.
- دانشجو روشهای مدیریت اجرای پژوهش (طرح اجرا و گانت، بودجه بندی و برآورد نیروی انسانی) و نحوه نوشتن رفرانس ها را بیان کند.
- دانشجو نحوه طراحی پوستر، تنظیم مستندات و تدوین برنامه مداخله جامع سلامت را بیان و با چرخه زندگی برنامه های سلامت و نظام سلامت آشنا گردد.

*منابع اصلی درس (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس - در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلدات آن به عنوان منبع ضروری نباشد)

۱-ارزیابی جامعه و روش تحقیق در خانه بهداشت - دکتر هولاکویی نائینی و همکاران. انتشارات گپ، ۱۳۹۳

۲- روش شناسی پژوهش های کاربردی - دکتر ملک افضلی و همکاران ۱۳۸۳

۳-راهنمای ارزیابی جامعه- دکتر هولاکویی و جلال کریمی - انتشارات مقیم ۱۳۸۷

۴-مجموعه مقالات مرتبط با درس و اسلایدهای ارائه شده در کلاس های توجیهی کارآموزی، مجموعه مستندات و کلیپ های تجربیات کارآموزی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، ورودی ۱۳۹۵

۵-کتاب ۱۰ گام پژوهش در سیستم های بهداشتی درمانی سعید اصف زاده - ۱۳۸۰ وزارت بهداشت

۶-کتاب روش تحقیق مشارکتی - دکتر مجدزاده، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۸۳

7-Community Health Assessment- Guide Book. World Health Organization - 2001

8-Introduction to Community Health Assessments in North Carolina.

https://nciph.sph.unc.edu/tws/HEP_INTROCHA/certificate.php Accessed February 7, 2018.

*نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

الف) در طول دوره تکوینی و جمععی: انجام ارزیابی جامعه، نیازسنجی و پروپوزال پژوهشی ۲۵٪، نمره + تهیه مستند علمی ۱۰٪ + تهیه برنامه عملیاتی ۲۰٪. تهیه پوستر ۱۰٪ و ۱۰ درصد میزان مشارکت و پرزنت و ۲۵٪ تهیه گزارش به سبک مقاله علمی از روند کارهای انجام شده در ارزیابی جامعه

*سیاست مسوول دوره در مورد برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو در کلاس درس: رعایت دقیق مقررات آموزشی و پایش و ارزشیابی دانشجویان

فرم معرفی دروس نظری و عملی - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد
 معاونت آموزشی - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس روش کارآموزی بهداشت - نیمسال دوم ۹۷-۱۳۹۶

ردیف	تاریخ	ساعت	عنوان	مدرس	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس
۱	سه شنبه	۸-۱۷	معارفه و بیان کلیات نیازسنجی و پژوهش و اهداف کارآموزی	دکتر احمدی	جلسه قبل
۲	هر هفته	۸-۱۷	تحقیق مشارکتی، اصول ارزیابی جامعه، گام های نیازسنجی	دکتر احمدی	جلسه قبل
۳	از	۸-۱۷	بیان مسئله و مقدمه و معیارهای ارزیابی و گام ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۴	۹۶/۱۱/۲۴	۸-۱۷	منابع داده ها و شیوه مصاحبه با مردم و اصول اخلاقی	دکتر احمدی	جلسه قبل
۵	بمدت ۲۱	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۶	روز کاری	۸-۱۷	ارزیابی پروژه ها و اولویت بندی نیازها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۷	+	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها / اهداف و فرضیه ها و متغیرها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۸	دو شنبه	۸-۱۷	روش های نمونه گیری / ادامه کار عملی طراحی یک پروژه	دکتر احمدی	جلسه قبل
۹	ها یک	۸-۱۷	روش های نمونه گیری / ادامه کار عملی طراحی یک پروژه	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۰	هفته در	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها / ارزیابی	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۱	میان	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۲	ساعت	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۳		۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۴	۱۲-۱۵	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۵	بر اساس	۸-۱۷	کار در فیلد و جمع اوری داده ها / اولویت بندی / تحلیل داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۶	ثبت	۸-۱۷	اولویت بندی مسایل و تحلیل مشکلات / بارش افکار/تفسیر داده ها	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۷		۸-۱۷	نوشتن گزارشات/ مرور فیلد	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۸	روزهای	۸-۱۷	ارایه نتایج / چک کردن یافته ها/ بحث گروهی	دکتر احمدی	جلسه قبل
۱۹	کارآموزی	۸-۱۷	تدوین برنامه عملیاتی و پیشنهادات	دکتر احمدی	جلسه قبل
۲۰	در لوگ	۸-۱۷	تهیه پوستر و پرزنت پروژه	دکتر احمدی	جلسه قبل
۲۱	بوک	۸-۱۷	گزارش پایانی طرح/ نوشتن مقاله	دکتر احمدی	جلسه قبل

*تاریخ امتحان میان ترم ۹۶/۸/۲۹ *تاریخ امتحان پایان ترم: ۹۶/۱۰/۲۷

* سایر تذکر های مهم برای دانشجویان:

- مطالب هر جلسه وابسته به جلسه قبل بوده و دانشجویان عزیز حتی المقدور غیبت نکنند. کار در فیلد الزامی است.
- در هر جلسه ممکن است تجارب گرفته شود لذا دانشجو با آمادگی قبلی درباره مطالب گفته شده، در کلاس و فیلد حضور یابد.
- باتوجه به همزمانی تعطیل رسمی با زمان کلاس، لازم است دانشجویان محترم برای برگزاری کلاس جبرانی هماهنگ نمایند.
- تدوین پروپوزال و اجرای آن و تهیه برنامه مداخلاتی و پوستر پروژه و مقاله مهمترین بخش از نمره امتحان خواهد بود.

معرفی و اهداف درس

۱. معرفی درس

ارزیابی سلامت جامعه فرایندی است که طی آن اعضای جامعه با تعیین، جمع آوری، تحلیل و انتشار اطلاعات دارایی ها، نقاط قوت، منابع و نیازهای جامعه، درکی درست از سلامتی، دلواپسی ها، نگرانی ها و نظام مراقبت سلامت جامعه به دست می آورند. با این دیدگاه، ارزیابی سلامت جامعه به دست جامعه انجام می شود تا بر روی جامعه.

ارزیابی جامعه یک پروسه است و برای اینکه این پروسه خوب پیش برود بایستی افرادی که در ارزیابی جامعه شرکت دارند فعال بوده و در جریان امور باشند. با اینکه ارزیابی جامعه وقت و انرژی زیادی می برد ولی هیچ روشی بهتر از آن برای بهبود بخشیدن به مداخلات پیشگیرانه و پیدا کردن مشکلات اصلی جامعه به وسیله افرادی که مقیم منطقه هستند وجود ندارد.

ارزیابی جامعه راهبردی اساسی و ابزاری مهم برای توسعه جامعه و ارتقای سطح سلامت جامعه است که با شناخت جنبه های اجتماعی، اقتصادی و فیزیکی جامعه و با مشارکت اعضای جامعه و ذی نفعان برنامه ریزی های سلامت تدوین و به مرحله اجرا گذارده می شود. شناخت جامعه و باورها، رفتارها و عادات مردمی که در آن جامعه زندگی می کنند اولین قدم برای رسیدن به هدف ارتقاء سلامت جامعه است. ارزش ارزیابی سلامت جامعه در بالفعل نمودن ارزیابیها و فعالیت ها است.

در ارزیابی سلامت جامعه، کلیه ارائه دهندگان خدمات بهداشتی درمانی محلی، بیمارستانها و درمانگاهها، بازرگانان و رهبران اجتماعی، دست اندرکاران تعلیم و تربیت، کارکنان خدمات اجتماعی و سایر ذی نفعان می بایست درگیر شوند.

جامعه تشکیل یافته از مجموعه ای از افراد در مکان ها با علایق، ارزشها، تجربیات، رسم و رسوم و سیاست های خاص خودشان هستند. به وسیله جمع آوری اطلاعات در مورد جنبه های متفاوت از جامعه و توجه به فاکتورهای خاص موثر بر سلامت جامعه می توان ارزیابی را انجام داد. در این درس، منابع اصلی یادگیری که شامل کتب، مقالات، اسلایدها و بخصوص پروپوزال های اجرا شده و تجربه ارزیابی جامعه توسط استاد هولاکویی در دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایستگاه تحقیقات بهداشتی بندرعباس معرفی و به اشتراک گذاشته می شود. منابع کمکی مانند اسلاید، فایل های صوتی و متنی و مقالات که باعث یادگیری بیشتر و عمیق تر می شود نیز تهیه شده و در اختیار تان قرار می گیرد. از یادگیرندگان محترم انتظار می رود مطالب را با دقت از منابع معرفی شده مطالعه کنند، تکالیف را با دقت انجام داده و در زمان تعیین شده ارسال نمایند و از نکات آموخته شده روزانه خود استفاده کنند.

گام های ارزیابی جامعه عبارتند از :

۱- تشکیل تیم ارزیابی جامعه

۳- تحلیل داده های سلامت شهرستان

۵- گزارش به جامعه ۶- انتخاب اولویت ها

۷- ایجاد پرونده ارزیابی و مستندسازی

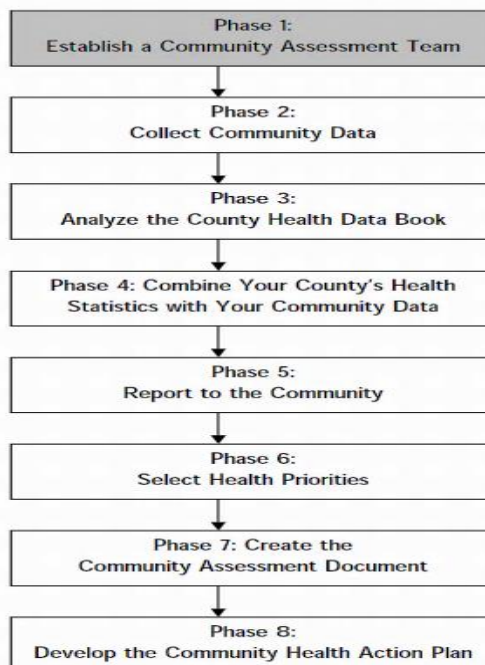
۲- جمع آوری داده های جامعه (داده های اولیه و داده های ثانویه)

۴- ترکیب آمارهای سلامت شهرستان با داده های جامعه

۸- توسعه برنامه عملیاتی

این گام ها در شکل زیر آمده است.

NORTH CAROLINA COMMUNITY HEALTH ASSESSMENT PROCESS

۲. اهداف درس

اهداف کلی

- شناختی:

○ آشنایی با مفاهیم ارزیابی سلامت جامعه و کاربرد آن در ارتقا سلامت جامعه (شهر/روستا/محله/شهرستان/استان)

- عاطفی:

○ علاقه مندی و داشتن انگیزه استفاده از اصول علمی تحقیق و ارزیابی سلامت جامعه و کاربرد آن در ارتقا سلامت جامعه

- مهارتی

○ توانایی استفاده از اصول و گام های علمی ارزیابی سلامت جامعه و کاربرد آن در ارتقا سلامت جامعه

○ تدوین مقاله علمی مرتبط با ارزیابی جامعه

○ اهداف اختصاصی درس:

انتظار می‌رود در پایان دوره، افراد شرکت کننده بتوانند:

حیطه شناختی:

- مفاهیم سلامت، نیاز، جامعه، داده، انواع داده‌ها، اطلاعات، مستند و شواهد، دارایی، ارزیابی، ساختار تیم ارزیابی، تحقیق، پروپوزال، تحلیل مشکل، بیان مسئله، بررسی متون، تهیه بانک داده، شیوه استناد، روش کار و متدولوژی پژوهش، اعتبارسنجی، بحث گروهی متمرکز، روش گروه اسمی، شاخصهای بهداشتی و مرتبط با سلامت و جامعه، اولویت بندی و تدوین برنامه عملیاتی را تشریح نمایند.
- اصول اساسی و گام‌های یک ارزیابی سلامت جامعه را شرح دهند.
- برای انواع مطالعات نیازسنجی یک مثال از پژوهش‌های انجام شده بزنند.
- کاربرد هر یک از اصول مهم روش تحقیق در حل مشکلات جامعه و ارزیابی سلامت جامعه را تحلیل نمایند.
- الگوی عمومی ارزیابی سلامت جامعه را تحلیل و تفسیر نمایند.
- شیوه‌های جمع‌آوری داده‌ها در ارزیابی سلامت جامعه را تشریح نمایند.
- ویژگی‌های تحقیق اثربخش در ارزیابی سلامت جامعه را تشریح نمایند.
- انواع تحقیق را تشریح نمایند.
- مزایا و محدودیت‌های هر یک از روش‌های تحقیق آموخته شده را نقد کنند.
- عوامل موثر بر انتخاب نوع مطالعه در یک پژوهش را تشریح نمایند.

حیطه عاطفی:

- به اهمیت استفاده از اصول و روش‌های تحقیق علمی و ارزیابی سلامت جامعه توجه کنند.
- راجع به مباحث مطرح شده، مطالعه نمایند.
- تکالیف را به دقت و در مهلت تعیین شده انجام دهند.

حیطه مهارتی:

- مهارت‌های کسب شده را در تحصیل خود به کار گیرند. یک کارگاه آموزشی ارزیابی سلامت جامعه برای سایر دانشجویان برگزار و بعنوان مدرس کارگاه تدریس نمایند. یک پروپوزال علمی برای حل یک مسئله و پاسخ به یک سوال پژوهشی مبتنی بر نیاز جامعه تدوین و اجرا نمایند.

☐ محتوای الکترونیکی (پادکست صوتی یا محتوای چندرسانه ای)

ردیف	عنوان	نوع (صوتی یا چندرسانه‌ای)	تکمیل چک لیست
۱	مفاهیم روش تحقیق	چندرسانه‌ای	☐
۲	گام های ارزیابی جامعه	چند رسانه ای	☐
۳	روش های نمونه گیری و حجم نمونه و گردآوری داده ها	چند رسانه ای	☐
۴	انواع مطالعات کیفی و روشهای مصاحبه	چندرسانه‌ای	☐
۵	روش های تحلیل داده ها	چندرسانه‌ای	☐
۶	مدیریت پژوهش و طراحی برنامه	چندرسانه‌ای	☐

☐ اسلاید، فایل متنی و ...

نوع محتوا	عنوان / موضوع	مؤلفین / تهیه کنندگان
اسلاید	روش ارزیابی سلامت جامعه	دکتر علی احمدی

کتاب و مقالات و سایت زیر را مطالعه و از هر کدام در حد یک چکیده ارایه دهید.

<http://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/assessment/assessing-community-needs-and-resources/conducting-needs-assessment-surveys/main>

مشخصات مقاله شامل عنوان، نویسندگان، مجله، سال و شماره انتشار و صفحات

۱۵ مقاله پیوست را با دقت مطالعه و از هر کدام یک چکیده ارایه دهید. منابع زیر را نیز بررسی کنید.

- Holakui Naeini K, karimi J. Community Asseement Guide Book for Community Health Professionals. Isfehan: Moghim; 2009.
- Ilvento T, Garkovich L, Gary Hansen, Hustedd R. Methods of Community Assessment Rick Maurer 2002.
- Hillemeier MM, Lynch J, Harper S, Casper M. Measuring contextual characteristics for community health. Health services research. 2003;38(6p2):1645-718.
- Jahangiri K, Fatapour M, Holakouei NK, Azin A, Samavat T, Nikfar S, et al. Health needs assessment: a study of a district in Tehran, Iran. Payesh. 2004;3(3):193-9.
- Community Health Assessment Guide Book. North Carolina: North Carolina Department of Health and Human Services; 2011.
- Noorbala AA, Bagheri Yazdi SA, Asadi Lari M, Mahdavi V, Reza M. Mental Health Status of Individuals Fifteen Years and Older in Tehran-Iran (2009). Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2011.
- Mohammadi M, Davidian H, Noorbala A, Malekafzali H. An epidemiological study of psychiatric disorders in Iran, 2001. Psychol Med. 1992;22:739-49.
- Artazcoz LL, Borrell C, Benach J, Cortès I, Rohlfs I. Women, family demands and health: the importance of employment status and socio-economic position. Social Science & Medicine. 2004;59(2):263-74.
- Kim IH, Muntaner C, Khang YH, Paek D, Cho SI. The relationship between nonstandard working and mental health in a representative sample of the South Korean population. Social Science & Medicine. 2006;63(3):566-74.

تکالیف و پروژه‌ها

پروژه نهایی یک کار عملی است که تلفیقی از هر دو بخش مفاهیم ارزیابی جامعه و انجام ارزیابی جامعه را در بر می‌گیرد. نحوه انجام پروژه در زمان مناسب اعلام خواهد شد. در طی این دوره کارآموزی گام‌های ارزیابی به صورت عملیاتی در جامعه انجام خواهد شد. انجام پروژه تکلیف اصلی است.

هدف از ارائه پروژه:

- به کارگیری مطالب تئوری در حوزه‌ی عمل
- ارتقای مهارت انجام ارزیابی جامعه
- ارتقای مهارت استفاده از روش تحقیق و ارزیابی جامعه برای پاسخ به تدوین برنامه عملیاتی مبتنی بر نیازهای جامعه

منابع مطالعه بیشتر

<http://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/assessment/assessing-community-needs-and-resources/conducting-needs-assessment-surveys/main>

1. Baig, K., M. Shaw-Ridley, and O.J. Munoz, *Applying geo-spatial analysis in community needs assessment: Implications for planning and prioritizing based on data*. **Evaluation and Program Planning**, 2016. 58: p. 42-48.
2. Coats, H., et al., *A Community Needs Assessment for the Development of an Interprofessional Palliative Care Training Curriculum*. **Journal of Palliative Medicine**, 2017. 20(3): p. 235-240.
3. Espinoza, R., *Advocacy and community needs assessment*, in *Handbook of LGBT Elders: An Interdisciplinary Approach to Principles, Practices, and Policies*. 2016. p. 601-618.
4. Loscalzo, E., et al., *Alcohol and other drug use in older adults: results from a community needs assessment*. **Aging Clinical and Experimental Research**, 2017: p. 1-7.
5. Pettit, K.A., et al., *Close together, far apart: An assessment of the public health needs of three geographically proximate communities in central Haiti*. **Journal of Health Care for the Poor and Underserved**, 2017. 28(2): p. 739-753.
6. Salihu, H.M., et al., *Social support and health-related quality of life among low-income women: Findings from community-based participatory research*. **Southern Medical Journal**, 2017. 110(4): p. 270-277.

فرم معرفی دروس نظری و عملی - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد
 معاونت آموزشی - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

تکالیف طول ترم

شماره	عنوان تکلیف	شرح تکلیف	مهلت پاسخ دانشجویان	مهلت فیدبک مدرس	هدف از ارائه تکلیف
۱	تکلیف اول کلاسی:	۱۵ مقاله ارایه شده را مطالعه و برای هر کدام خلاصه ای بنویسید. هر فرد یک مجموعه اسلاید با عنوان ارزیابی جامعه تهیه و پرزنت نماید.			آشنایی با انواع روش های ارزیابی جامعه در ایران و توجه به اهمیت به کارگیری صحیح مقالات
۲	تکلیف دوم کلاسی:	در این تکلیف، چگونگی استفاده از روش ارزیابی جامعه به تناسب موضوع و اهداف درس بررسی خواهد شد. توضیح کامل در مورد نحوه انجام تکلیف، در زمان مناسب ارائه می شود. در این تکلیف یک مقاله و گزارش مستند درباره ارزیابی یک جامعه را انجام می دهید. یک پروپوزال علمی را گام به گام با کلاس اجرا و بر مبنای آن برنامه عملیاتی تدوین نمایید.			آشنایی با کاربرد ارزیابی جامعه و استفاده از منابع مختلف و توجه به اهمیت استفاده صحیح از منابع مختلف در موقعیت های متفاوت نوشتن یک پروپوزال / گزارش / مقاله

خودآزمون ها

آیا خودآزمون چندگزینه ای در نظر گرفته اید؟ بلی خیر

اتاق بحث (فورم)

موضوع (های) بحث:

- ارائه پیشنهادات و نقطه نظرات کاربردی

با توجه به اینکه امکان کلاس حضوری و مراجعه رو در رو برای شما در این درس وجود دارد، لطفا هر پیشنهاد و یا نقطه نظر کاربردی در جهت ارتقای کیفیت ارائه این درس دارید در قسمت مباحثه بیان کنید. قطعا از پیشنهادات سازنده شما استفاده خواهد شد.